Karty s aktivitami

Karty s aktivitami
určené pre hračkárnice TOY for Inclusion Play Hubs
a iné neformálne služby
v oblasti rozvoja v ranom detstve
na podporu detí migrantov a ich rodín

Poďakovanie

Príručku *Play for Inclusion* (Začlenenie hrou) vypracovali Catarina Alves, Anastasiya Burdzina, Giulia Cortellesi, Mariana Palazuelos, Ketevan Sulava a Luisa Tesch z organizácie International Child Development Initiatives (ICDI) v spolupráci so slovenskou mimovládnou organizáciou Škola dokorán – Wide Open School.

Osobitná vďaka patrí Mariane Palazuelos za jej prínos ku grafickej úprave a Miroslavovi Sklenkovi, Petrovi Strážikovi, Miroslavovi Balonovi a Štefanovi Porubskému zo Školy dokorán – Wide Open School, ktorí nám v kľúčových momentoch poskytli spätnú väzbu. Ďakujeme aj slovenským a ukrajinským zamestnancom hračkárnic, ktorí nám porozprávali o svojich skúsenostiach, pocitoch a očakávaniach a prispeli tak k zrodu tejto príručky. Veríme, že bude užitočným, vplyvným a ľahko použiteľným zdrojom, hoci zároveň dúfame, že vojny sa skončia a príručka už nebude potrebná.

Viac informácií o hračkárniciach TOY for Inclusion Play Hubs a o tom, ako pomáhajú deťom migrantov a rodinám, nájdete na adrese www.toy4inclusion.eu.
© ICDI, október 2022

Navrhovaná citácia:
ICDI (2022). Playfor Inclusion: A handbook for non-formal services supporting young refugee children and families. Leiden: International Child Development Initiatives.

Publikácia tejto príručky je spolufinancovaná zo zdrojov organizácie UNICEF a európskeho programu pre integráciu a migráciu (EPIM). Podpora na vypracovanie tejto príručky neznamená súhlas s obsahom, ktorý vyjadruje výlučne názory autorov, pričom spolufinancujúce subjekty nenesú zodpovednosť za akýkoľvek spôsob využitia informácií, ktoré obsahuje.

Obsah

Prehľad kariet s aktivitami _____ strana 4
Karta s aktivitou 1.1 – Tunel _____ strana 5
Karta s aktivitou 1.2 – Do koliečka _____ strana 6
Karta s aktivitou 1.3 – Skúšanie zvukov a vôní _____ strana 7
Karta s aktivitou 1.4 – Vymýšľanie príbehov _____ strana 8
Karta s aktivitou 1.5 – Názvy častí tela _____ strana 9
Karta s aktivitou 1.6 – Hudobná aktivita _____ strana 10
Karta s aktivitou 1.7 – Tlieskanie s deťmi _____ strana 11
Karta s aktivitou 1.8 – Rýmovanie s deťmi _____ strana 12
Karta s aktivitou 1.9 – Pláva či klesá? _____ strana 13
Karta s aktivitou 1.10 – Navliekanie korálikov s batoľatami _____ strana 14
Karta s aktivitou 1.11 – Poskladajme telo! _____ strana 15
Karta s aktivitou 1.12 – Triedenie gombíkov _____ strana 16
Karta s aktivitou 2.1 – Zo srdca do srdca _____ strana 17
Karta s aktivitou 2.2 – Dýchame zhlboka _____ strana 18
Karta s aktivitou 2.3 – Bábka alebo hračka _____ strana 19
Karta s aktivitou 2.4 – Motýlie objatia _____ strana 20
Karta s aktivitou 2.5 – Dýchanie do brucha _____ strana 21
Karta s aktivitou 2.6 – (Ručne vyrobené) domino _____ strana 22

Obsah

Karta s aktivitou 2.7 – Ide sa na ryby _____ strana 23
Karta s aktivitou 2.8 – Modelovanie s plastelínou _____ strana 24
Karta s aktivitou 2.9 – Vytvorme si svoju sieť _____ strana 25
Karta s aktivitou 2.10 – Vrecko tajomstiev _____ strana 26
Karta s aktivitou 2.11 – Hra na povolania _____ strana 27
Karta s aktivitou 2.12 – Hádaj, čo vidím _____ strana 28
Karta s aktivitou 2.13 – Bublifuk _____ strana 29
Karta s aktivitou 2.14 – Malí pomocníci _____ strana 30
Karta s aktivitou 3.1 – Umenie z prírody _____ strana 31
Karta s aktivitou 3.2 – Kreslenie s referenčnými obrázkami _____ strana 32
Karta s aktivitou 3.3 – Kruh z našich rúk _____ strana 33
Karta s aktivitou 3.4 – Krabička na obavy _____ strana 34
Karta s aktivitou 3.5 – Tajná kresba _____ strana 35
Karta s aktivitou 3.6 – Silná reťaz _____ strana 36
Karta s aktivitou 3.7 – Môj láskavý kamarát _____ strana 37
Karta s aktivitou 3.8 – Voľná kresba _____ strana 38
Karta s aktivitou 3.9 – Poskladajme príbeh _____ strana 39
Karta s aktivitou 3.10 – Spoločná kresba _____ strana 40
Karta s aktivitou 3.11 – Honba za pokladom _____ strana 41
Ďalšie zdroje _____ strana 42

Karty s aktivitami

Prehľad

Nasledujúce karty s aktivitami sú súčasťou príručky s názvom Začlenenie hrou – príručka pre neformálne služby na podporu detí migrantov a ich rodín.
Tieto karty s aktivitami sú určené na použitie v hračkárniciach TOY for Inclusion Play Hubs a iných neformálnych komunitných službách v oblasti rozvoja v ranom detstve, v rámci ktorých môžu malé deti migrantov a ich rodiny:

- nadväzovať priateľstvá a socializovať sa,
- učiť sa miestny jazyk,
- prejavovať emócie a spracúvať traumatické skúsenosti,
- spoznať svoju novú komunitu,
- zapojiť sa do vzdelávania a iných služieb,
- získať špecializovanú podporu v rozličných oblastiach na základe priameho odporúčania: vzdelávanie, zdravotná starostlivosť, bývanie, zamestnanosť atď.

Karty s aktivitami sú rozdelené do troch skupín (rozlíšených farbami podľa nasledujúcej legendy) podľa vekových kategórií detí:

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Na každej karte sa uvádza aj oblasť vývoja, na ktorú je daná aktivita zameraná:

- sociálno–emocionálna oblasť,
- fyzická oblasť,
- jazyková oblasť,
- kognitívna oblasť.

1.1

Tunel

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Cieľom tejto aktivity je zlepšovať schopnosť detí udržiavať rovnováhu, sedieť, kľačať a liezť pomocou rôznych častí tela, ako aj koordinovať svoje pohyby a reagovať na príkazy.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
fyzický a sociálno-emocionálny	10 – 15 min

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, aby sa vo dvojici chytili za ruky a v niektorej časti hracieho priestoru urobili tunel.
- Nabádajte deti, aby preliezali týmito tunelmi. Pri hre spievajte chytľavú pesničku alebo pustite hudbu.
- Ak sú na to vhodné podmienky, túto aktivitu môžete robiť aj vonku.

Potrebný materiál:
otvorený priestor vnútri alebo von. Počas aktivity buď spievajte, alebo pustite veselú hudbu.

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

1.2

Do koliečka

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
fyzický a sociálno-emocionálny	10 – 15 min

Cieľom tejto aktivity je zlepšovať schopnosť detí udržiavať rovnováhu, sedieť, kľačať a liezť pomocou rôznych častí tela, ako aj koordinovať svoje pohyby a reagovať na príkazy.

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, aby sa vás chytili za ruky a vytvorili tak uzavretý kruh.
- Spolu s deťmi kráčajte v kruhu držiac sa za ruky a spievajte pritom pesničku.
- V pesničke použite slová, ktorými deťom prikážete, aby si sadli, postavili sa, poskočili vpred, vzad, otočili sa na mieste atď., podľa ich schopností.

Potrebný materiál:
otvorený priestor vnútri alebo von. Počas aktivity buď spievajte, alebo pustite veselú hudbu.

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

1.3

Skúšanie zvukov a vôní

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Pri tejto aktivite si deti rozvíjajú zmysly, ako sú dotyk, sluch a čuch, ako aj motorické zručnosti.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, kognitívny a jazykový	20 – 30 min

Pokyny k aktivite

- Dajte dieťaťu jemne ovoňať rôzne príjemné vône.
  - „Ovoňaj toto. Voniame nosom.“
- Zhromaždite rôzne predmety, ktoré vydávajú výrazné zvuky.
- Zaštrngajte, zaťukajte či potraste každým z nich namiesto dieťaťa. Následne ho nechajte, aby si predmet vzalo do rúk.

Potrebný materiál:
rôzne voňavé predmety, ako napríklad potraviny, kvety, ako aj predmety, ktoré vydávajú výrazné zvuky (napr. môžete do fľaše nasypať fazuľu, piesok či vodu)

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

1.4

Vymýšľanie príbehov

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Cieľom tejto aktivity je zlepšiť schopnosť detí uvoľniť sa na emocionálnej, telesnej a duševnej úrovni, ako aj nadväzovať medzi sebou a s dospelými zmysluplné vzťahy založené na dôvere.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, kognitívny a jazykový	15 – 30 min

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, aby otáčali strany, kým vy im rozprávate o obrázkoch v knihe.
- Aj s bábätkami sa rozprávajte čo najviac.
- U bábätiek sa od 3 mesiacov rozvíja lepšie zorné pole.
- Pomaly opakujte slová opisujúce obrázky a nechajte deti, aby sledovali pohyb vašich pier a slová, ktoré používate.
- Povedzte deťom, aby tieto slová a zvuky opakovali.
- Ukážte na obrázok a spolu s dieťaťom vyslovte príslušné slovo.
- Kladťe im jednoduché otázky o obrázkoch, aby slovám lepšie porozumeli.
- Vymyslite príbehy založené na rôznych obrázkoch z knihy s tvrdými stranami. Počítajte predmety v knihe a nabádajte deti, aby vám pomohli.

Potrebný materiál:
kniha s obrázkami

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

1.5

Názvy častí tela

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Pri tejto aktivite sa deti učia uvedomovať si vlastné telo a rozvíjať si jazykové zručnosti.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a jazykový	20 min

Pokyny k aktivite

Toto cvičenie môžete ľubovoľne obmieňať a zvyšovať náročnosť v závislosti od zručností dieťaťa. Kroky opísané v nasledujúcej časti považujte za kompletnú aktivitu. Vyberte kroky, ktoré považujete za najvhodnejšie vzhľadom na aktuálne zručnosti dieťaťa.

- Stačí ukázať na časť tela dieťaťa a pomenovať ju. Môžete ukázať na časť tela dieťaťa, pomenovať ju a ukázať na tú istú časť na svojom tele.
- Môžete ukázať na časť tela dieťaťa, pomenovať ju a ukázať na tú istú časť na svojom tele a počkať, či dieťaťa dokáže vysloviť názov tejto časti tela. Ak nie, zopakujte ju.
- Ukážte na časť tela dieťaťa a pomenujte ju. Ukážte na inú časť tela dieťaťa a povedzte dieťaťu, aby ju pomenovalo. Opakujte a vystriedajte sa.
- Povedzte názov časti tela a vyzvite dieťa, aby na ňu ukázalo na svojom alebo vašom tele.

Tip:

Túto aktivitu môžete rozšíriť tak, že ju využijete ako príležitosť učiť dieťa jazyk hosťujúcej krajiny. Okrem toho môžete túto aktivitu robiť aj s dvojicami zloženými z rodiča a dieťaťa.

Potrebný materiál:

Túto aktivitu možno robiť pred zrkadlom, no nie je to nevyhnutné.

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

1.6

Hudobná aktivita

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Táto hudobná aktivita pomáha deťom zvládať svoje emócie a pocity a zlepšovať si jazykové a sociálne zručnosti.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a fyzický	30 min

Príprava:

- Do 2 rovnakých nádobiek nasypte rovnaké množstvo gombíkov tej istej veľkosti.
- Do 2 rovnakých nádobiek nasypte rovnaké množstvo spôn na papier tej istej veľkosti. Všetky nádoby uzavrite uzáverom.

Pokyny k aktivite

- Rozdeľte deti do skupín po troch a nechajte ich, aby skúsili potriasť každou zo 6 plechoviek.
- Opýtajte sa ich: „Znejú všetky plechovky rovnako?“ Zistia, že niektoré áno a iné nie.
- Potom im povedzte, aby našli tie, ktoré znejú podobne. Keď deti nájdu dvojicu podobných plechoviek, povedzte im, aby zvuky opísali. Takisto sa ich opýtajte, čo podľa nich vydáva zvuk. Zvukovými plechovkami možno vytvárať rytmické schémy alebo nimi možno triasť v rytme pesničky.

Potrebný materiál:
gombíky, spony na papier, semienka, malé plastové nádoby s uzávermi (prázdne obaly z filmu alebo nádobky na vitamíny)

Zdroj: ISSA “Building bridges – bridging the gap: supporting wellbeing, learning, development and integration of young refugee and migrant children in Greece” Guidebook for kindergarten teachers working in refugee camps (2020)

1.7

Tlieskanie s deťmi

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a jazykový	15 – 20 min

Pri tejto aktivite si deti rozvíjajú motoriku a emocionálne prejavy a posilňujú svoje väzby s dospelými alebo opatrovníkmi a svoj pocit bezpečia a istoty.

Pokyny k aktivite

- 1. krok: Ukážte svojmu bábätku ako tlieskať. Pri tlieskaní môžete spievať pesničku alebo smiať sa, aby si tlieskanie spájalo s pozitívnymi vnemami.
- 2. krok: Zoberte si jeho ruky do dlaní a ukážte mu, ako tlieskať pomaly aj rýchlo.
- 3. krok: Tlieskanie spojte s inými aktivitami, ako sú hra či spievanie. Držte si ruky pri tvári a pri tlieskaní sa s dieťaťom rozprávajte, aby sa sústredilo na jeden bod a jasne videlo vaše ruky, keď tlieskate.

Obmeny aktivity:

Budete potrebovať aspoň dva predmety – ak je to možné, použite predmety rôznej farby.

- Na začiatku aktivity zaspievajte pesničku a vysvetlite deťom hru. Vysvetlite, že: „Keď vidím tanier, mám chuť zatlieskať“ a následne zatlieskajte, „Keď vidím lyžicu, mám chuť dvakrát zatlieskať“ a následne dvakrát zatlieskajte. Potom nechajte deti, aby si to vyskúšali, aby ste videli, či rozumejú. Ukážte im tanier a zatlieskajte a potom im ukážte lyžicu a zatlieskajte dvakrát.
- Striedajte lyžicu a tanier a nechajte deti, aby tlieskali a bavili sa.

Potrebný materiál:
Nie je potrebný žiadny materiál; dva predmety (ak je to možné, rôznej farby).

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

1.8

Rýmovanie s deťmi

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Táto aktivita upevňuje vzťahy medzi deťmi a rozvíja ich jazykové zručnosti.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a jazykový	20 – 30 min

Pokyny k aktivite

- S dieťaťom alebo so skupinou detí si zaspievajte pesničky. Skúste zaspievať pesničku, v ktorej sa vymenúvajú časti tela alebo zvieratá.
- Keď poviete názov zvieraťa, urobte zvuk, ktorý vydáva toto zviera, alebo ak poviete názov časti tela, môžete na ňu ukázať. Ak sa pesnička skladá z rýmov, využite príležitosť na zdôraznenie rýmov a diskutujte s deťmi o tom, čo iné sa s vysloveným rýmom rýmuje.
- Rýmy sa ľahko zapamätávajú a pomáhajú deťom rozširovať si slovnú zásobu.
- Takisto môžete spolu počúvať pesničky, kým vy spievate, alebo môžete vyzvať dieťa či skupinu detí, aby spievali spoločne.
- Ak chcete, aby bola táto aktivita zábavná a interaktívna, nezabudnite sa im pri speve pozerať do očí a usmievať sa.

Potrebný materiál:
Nie je potrebný žiadny materiál.

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

1.9

Pláva či klesá?

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Cieľom tejto aktivity je podnecovať pozitívne interakcie, jazykový vývoj, tvorivosť, ako aj rozvíjať hrubú motoriku.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, jazykový a kognitívny	30 min

Pokyny k aktivite

- Povedzte dospelým a deťom, aby na striedačku do misy vkladali rôzne predmety a všímali si, čo pláva a čo klesá na dno.
- Diskutujte o tom, prečo tieto predmety plávajú alebo klesajú na dno.

Kľúčové úvahy a konverzačné otázky:

- Čo sa podľa teba stane?
- Prečo podľa teba tento predmet pláva?
- Prečo podľa teba tento predmet klesol na dno?

Potrebný materiál:
teplá voda, veľká misa, plastové predmety a predmety zvonka, ako sú konáre, kamene či listy

Generations United (GU) "Tried and True: A guide to Successful Intergenerational Activities at Shared Site Programs" (2006)

1.10

Navliekanie korálikov s batoľatami

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Pri tejto aktivite si deti rozvíjajú jemnú motoriku a kognitívne zručnosti.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
fyzický a kognitívny	20 – 30 min

Pokyny k aktivite

- Nájdite predmety s otvorom uprostred (cestoviny s otvorom, veľké drevené koráliky, prázdne cievky, prázdne kotúčiky papiera atď.) a šnúrky z topánok (alebo špagát).
- Dieťa si pritom rozvíja fyzické zručnosti a motoriku a zároveň ho to baví.

Potrebný materiál:
predmety s otvorom uprostred

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

1.11

Poskladajme telo!

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, jazykový a kognitívny	30 min

Cieľom tejto aktivity je navodenie pocitu príslušnosti k tímu, zmysel pre spoluprácu, spolupráca, podporovanie pozitívnych interakcií a rozvíjanie tvorivosti u detí.

Príprava

- Rozdajte každej dvojici časti obrázkov (napr. zvierat, ľudského tela), farebný papier a tyčinkové lepidlo.
- Obrázok nastrihajte na tri časti, pričom od seba oddelíte hlavu, trup a nohy. Môžete použiť viacero súborov obrázkov.

Pokyny k aktivite

- Povedzte dvojiciam, aby z nastrihaných častí poskladali telo.
- Rozdajte im obrázky zvierat (napríklad dajte dieťaťu kačacie nohy).
- Opýtajte sa dvojice, či sa jej obrázok páči.
- Vyzvite dvojicu, aby svoj obrázok nalepila na farebný papier.
- Povedzte dvojiciam, aby zložili obrázok dieťaťa aj dospelého.

Konverzačné otázky:
Kto je na obrázku? Ktorá časť tela to je? Patrí táto časť tela tejto osobe? Na čo slúži táto časť tela?

Potrebný materiál:
časti obrázkov (napr. zvierat, ľudského tela), farebný papier a tyčinkové lepidlo

Generations United (GU) "Tried and True: A guide to Successful Intergenerational Activities at Shared Site Programs" (2006)

1.12

Triedenie gombíkov

VEKOVÁ KATEGÓRIA 1 (0 – 3 roky)

Pri tejto zábavnej aktivite si deti rozvíjajú vizuálne zručnosti a sebavedomie.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
kognitívny a fyzický	20 min

Pokyny k aktivite

- Dajte dieťaťu gombíky (alebo iné malé bezpečné predmety) rôznych veľkostí a farieb a povedzte mu, aby ich roztriedilo. Ak už dieťa vie počítať, môžete mu povedať, aby gombíky rozdelilo na kopy s určitým počtom kusov.

- Aktivitu môžete rozšíriť tak, že predmety budete triediť do krabičiek alebo pokladať na papieriky.

Potrebný materiál:
gombíky, nádoby na triedenie gombíkov

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

2.1

Zo srdca do srdca

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Táto aktivita sa zameriava na vytváranie väzieb medzi deťmi, nadväzovanie vzťahov medzi rovesníkmi a rozvíjanie pocitu príslušnosti ku komunite, láskavosti a pozitívnej podpory.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny	30 min

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, aby sa rozdelili do dvojíc, pričom jedným z dvojice budete aj vy.
- S pomocou svojho partnera ukážte deťom, ako by mali predviesť to, čo si navzájom hovoria. Začnite tým, že poviete: „Zo srdca do srdca ti želám len to najlepšie“ a pritom ukazujte na svoje srdce a následne srdce vášho partnera. Vystriedajte sa a postup zopakujte. Dajte deťom čas na to, aby začali so svojimi rodičmi.
- Potom prejdite s deťmi na ďalšie časti tela. Napríklad povedzte: „Z ramena do ramena ti želám len to najlepšie“ a pritom ukazujte na svoje rameno alebo sa ním dotknite ramena vášho partnera. Vyzvite deti, aby po vás opakovali so svojimi partnermi. Iné kombinácie: „Z prstov na nohách do prstov na nohách ti želám len to najlepšie“, „Z ruky do ruky ti želám len to najlepšie“, „Z kolena do kolena ti želám len to najlepšie“.
- Po 5 až 15 obmenách častí tela sa opýtajte deti, aký mali pocit z toho, keď im niekto iný zaželal len to najlepšie.

Potrebný materiál:
priestor na státie a hru

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.2

Dýchame zhlboka

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Túto sériu aktivít možno použiť, keď chcete dosiahnuť, aby deti vnímali svoje telo, a naučiť ich, ako sa uvoľniť, upokojiť a utešiť.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, fyzický a jazykový	15 – 20 min

Pokyny k aktivite

- 1. krok: Naučte deti ako precítiť dych a dýchať zhlboka, pričom zároveň zapoja svoju predstavivosť. Toto rýchle cvičenie zamerané na dýchanie zhlboka môžete s deťmi používať každý deň.
- 2. krok: Povedzte deťom, aby posediačky či postojačky zovreli dlaň do päste a predstavili si, že držia kvet, ovocie alebo obľúbenú maškrtu s lahodnou vôňou.
- 3. krok: Potom každé dieťa vyzvite, aby ľavú ruku zovrelo do päste a tvárilo sa, že drží sviečku alebo plameň.
- 4. krok: Povedzte deťom, aby sa zhlboka nadýchli vône kvetu, ovocia alebo maškrty v ľavej ruke a následne sfúkli sviečku alebo plameň v pravej ruke.
- Deti sa naďalej nosom nadychujú sladkej vône a vydychujúc ústami sfukujú plameň. Cyklus nádychu a výdychu zopakujte aspoň trikrát.

Táto aktivita je vhodná aj pre rodičov a opatrovníkov. Tieto relaxačné aktivity sú prospešné pre deti aj dospelých všetkých vekových kategórií.

Potrebný materiál:
otvorený priestor, v ktorom môže celá skupina ležať alebo stáť. Aktivitu možno uskutočniť vnútri aj vonku.

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.3

Bábka alebo hračka

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Túto sériu aktivít možno použiť, keď chcete dosiahnuť, aby deti vnímali svoje telo, a naučiť ich, ako sa uvoľniť, upokojiť a utešiť.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, fyzický a jazykový	15 – 20 min

Pokyny k aktivite

- 1. krok: Naučte deti toto cvičenie pomocou bábok alebo hračiek. Vysvetlite deťom, že niekedy je príjemné predstaviť si, že sme bábikou alebo bábkou a že máme voľné ramená, nohy, ruky a chodidlá.
- 2. krok: Začnete tým, že si vytrasiete nohy, potom ramená, krk, plecia a trup. Nabádajte deti, aby sa nebáli na uvoľnenie tela použiť smiešne pohyby a hýbali sa ako bábka.
- 3. krok: Opýtajte sa detí, či majú dojem, že niektorá časť tela je tuhšia alebo menej ohybná než iné. Vyzvite ich, aby zamerali pozornosť na túto časť tela a ešte viac sa usilovali vytriasť a uvoľniť ju.

Táto aktivita je vhodná aj pre rodičov a opatrovníkov. Tieto relaxačné aktivity sú prospešné pre deti aj dospelých všetkých vekových kategórií.

Potrebný materiál:
otvorený priestor, v ktorom môže celá skupina ležať alebo stáť. Aktivitu možno uskutočniť vnútri aj vonku.

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.4

Motýlie objatia

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, fyzický a jazykový	15 – 20 min

Túto sériu aktivít možno použiť, keď chcete dosiahnuť, aby deti vnímali svoje telo, a naučiť ich, ako sa uvoľniť, upokojiť a utešiť.

Pokyny k aktivite

- 1. krok: Prekrížte si ramená na hrudi, akoby ste sa objímali, tak, že ľavú ruku máte na pravom pleci a pravú ruku na svojom ľavom pleci. Povedzte deťom, aby po vás opakovali.
- 2. krok: Držte ramená prekrížené a striedavo sa rukami potľapkávajte po pleci, na ktorom je daná ruka: ľavou rukou sa potľapkajte po pravom pleci a pravou rukou sa potľapkajte po ľavom pleci. Najdôležitejšou časťou cvičenia je, aby ste sa tľapkali zakaždým len po jednom pleci.
- 3. krok: Môžete deťom povedať, aby tľapkaním rukami napodobnili motýlie alebo vtáčie krídla, ktoré sa pohybujú zhora nadol.
- Jedno „krídlo“ sa dvíha a klesá a potom sa dvíha a klesá druhé „krídlo“. Povedzte deťom, aby sa minútu tľapkali po pleciach a aby sa potom zastavili, nadýchli sa a pozorovali, ako sa cítia. Opýtajte sa detí: Ako sa cítite?
- 4. krok: Pokračujte v tľapkaní sa po pleciach. Toto cvičenie môžete opakovať toľkokrát, koľko si to deti želajú, a toľkokrát v priebehu dňa, koľko je potrebné.

Potrebný materiál:
otvorený priestor, v ktorom môže celá skupina ležať alebo stáť. Aktivitu možno uskutočniť vnútri aj vonku.

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.5

Dýchanie do brucha

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Túto aktivitu možno použiť, keď chcete dosiahnuť, aby deti vnímali svoje telo, a naučiť ich, ako sa uvoľniť, upokojiť a utešiť.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, fyzický a jazykový	15 – 20 min

Pokyny k aktivite

- 1. krok: Povedzte deťom, aby si ľahli na chrbát a položili si ruky na brucho.
- 2. krok: Vyzvite ich, aby sa pomaly nadýchli nosom a s tichým „aaa“ vydýchli ústami. Povedzte im, že by mali cítiť a vidieť, ako sa im ruka na bruchu pri nádychu a výdychu dvíha a klesá. Vyzvite ich, aby sa pomaly nadychovali nosom a vydychovali ústami, akoby sa snažili pohnúť pierkom vznášajúcim sa vo vzduchu.
- 3. krok: Pomaly sa nadýchnite počítajúc pritom 2, 3, 4 a vydýchnite na 2, 3, 4 doby. Túto aktivitu viackrát zopakujte.
- 4. krok: Opýtajte sa detí, ako sa pri tejto aktivite cítili. Túto metódu s nimi pravidelne opakujte.Povedzte im, kedy ju môžu používať – napríklad keď majú strach, sú nahnevané alebo vystrašené. Nabádajte ich, aby túto metódou používali aj doma pred spaním.

Potrebný materiál:
otvorený priestor, v ktorom môže celá skupina ležať alebo stáť. Aktivitu možno uskutočniť vnútri aj vonku.

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.6

(Ručne vyrobené) domino

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Cieľom tejto aktivity je pomôcť deťom rozvíjať si zmysel pre čísla a jednoduché matematické zručnosti, ako aj začať spájať, triediť a zaraďovať predmety do kategórií.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
kognitívny	30 min

Pokyny k aktivite

- Dôležité je, že domino sa nemusí týkať len čísiel. Môžete vyrobiť domino na hľadanie dvojíc farieb, tvarov, zvierat, smajlíkov atď. Na základe svojich vlastných nápadov vyrobte rôzne dominové série, ktoré budú baviť všetky deti.
- Domino môže byť takisto skvelou hrou na rozvoj dotykových zručností (skúmanie dotykom) u malých detí. Vyrobte domináa rozdelené na dve časti, ale bez bodiek – na oboch poloviciach domina použite rôzne dotykové materiály, aby deti spájali polovice podľa toho, čo cítia – hladký povrch s hladkým, drsný povrch s drsným.

Príklad skupinovej aktivity:

- Sadnite si do kruhu a každému hráčovi dajte 5 domín a zvyšok položte na hromadu do stredu kruhu. Prvý hráč do stredu položí jedno zo svojich piatich domín. Druhý hráč musí na prvé domino v strede nadviazať dominom, ktoré mu zodpovedá počtom bodiek, kategóriou ovocia alebo zvieraťa atď. Ak hráč nedokáže vytvoriť dvojicu, zoberie si nové domino z kopy v strede.
- Pokračujte v hre a postup opakujte až dovtedy, kým jeden z hráčov neminie všetky svoje domináa.

Potrebný materiál:
domináa (ktoré možno vyrobiť z kariet s nalepenými vytlačenými obrázkami)

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.7

Ide sa na ryby

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Pri tejto aktivite si deti rozvíjajú jazykové zručností učením sa hrou.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
kognitívny, fyzický a sociálno-emocionálny	30 – 40 min

Podstatou tejto aktivity je učiť deti nové slová a výrazy. Keď si pozeráte obrázky a rozprávate o nich, deti majú príležitosť všímať si podrobnosti a opisovať obrázky.

Pokyny k aktivite

- Z paličky vyrobte rybársku udicu – na jeden koniec pripevnite pomocou špagátu magnet a druhý koniec špagátu priviažte k paličke. Namaľujte obrázky alebo použite hotové karty, ktoré si môžete stiahnuť z internetu. Povystrihujte ryby, prilepte na ne obrázky a ku každej rybe pripnite sponu.
- Ryby rozložte po zemi s obrázkami nadol.
- Povedzte deťom, aby na striedačku chytali ryby a s vašou pomocou obrázok pomenovali. Potom si pozrite obrázky spolu s deťmi, opisujte obrázky a rozprávajte sa o nich.
- Môžete takisto pomenovať farby.
- Keď už sa hra skončí, môžete si zaspievať piesne alebo recitovať riekanky súvisiace s obrázkami. Takisto môžete použiť piesne a riekanky z predchádzajúcich hodín.
- Túto hru môžete pozmeniť tak, že predmety skryjete v miestnosti a deti ich budú hľadať na základe vašich tipov.

Potrebný materiál:
rybárska udica (palička, špagát, magnet), obrázky zvierat, jedla alebo predmetov z každodenného života a príslušné predmety, ryby vyrobené z kartónu rôznych farieb, spony na papier

Zdroj: ISSA "Building bridges – bridging the gap: supporting wellbeing, learning, development and integration of young refugee and migrant children in Greece" Guidebook for kindergarten teachers working in refugee camps (2020)

2.8

Modelovanie s plastelínou

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Táto aktivita je zameraná na rozvíjanie detskej tvorivosti, narábanie s materiálom (dotykom) a schopnosť vytvárať postavy a tvary.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
fyzický a sociálno-emocionálny	40 – 50 min

Pokyny k aktivite

- Dajte deťom balíček farebnej plastelíny, z ktorej budú vyrábať tvary a postavy. Nabádajte deti, aby sa oboznámili s týmto novým materiálom.
- Deti môžu experimentovať a plastelínu kombinovať s prírodnými materiálmi, ako sú mušle, listy a konáriky. Na modelovanie môžete použiť recyklované materiály, ako napríklad uzávery z fľašiek, plastové fľašky a nádoby.
- Zorganizujte divadelnú hru. Vyzvite deti, aby z plastelíny vyrobili postavy zo svojej obľúbenej rozprávky, pre ktoré vymyslíte dialógy. Z plastelíny môžete vyrobiť aj autíčka, stromy a domy, ktoré poslúžia ako kulisa pre váš príbeh.

Dôležité:

Tieto aktivity sú vhodné pre deti všetkých vekových kategórií. Ak pracujete s bábätkami, nezabúdajte, že:

- Cieľom aktivít pre bábätká je podnecovať ich, aby dotykom skúmali rôzne materiály (manipulovali s nimi).
- Stačí, keď ich necháte, aby plastelínu ohmatávali. Dávajte pozor, aby si ju nedávali do úst.

Potrebný materiál:
plastelína, prírodné materiály, ako napríklad listy, orechy, semienka, mušle a konáriky

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.9

Vytvorme si svoju sieť

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Táto aktivita podporuje väzby a pozitívne interakcie medzi deťmi a zároveň zlepšuje ich interakcie s dospelými alebo opatrovníkmi.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny	40 min

Pokyny k aktivite

- Sadnite si do kruhu. Zapojte sa aj vy a každý prítomný opatrovník.
- Loptu alebo bábku gúľajte po zemi alebo hoďte niektorému z detí v kruhu a nahlas pritom povedzte jeho meno. Toto dieťa následne hodí loptu ďalšiemu dieťaťu a nahlas pritom povie jeho meno. Opakujte to, až kým loptu nechytí každé dieťa jedenkrát a lopta sa nevráti k vám.
- Toto cvičenie zopakujte v rovnakom poradí. Vyzvite deti, aby sa snažili dodržať rovnaké poradie a hodiť loptu tomu istému dieťaťu, pričom nahlas vyslovia jeho meno.
- Vyzvite deti, aby sa snažili dodržať rovnaké poradie a hodiť loptu tomu istému dieťaťu, pričom nahlas vyslovia jeho meno.
- Toto cvičenie zopakujte niekoľkokrát a dodržiavajte pritom poradie.
- K lopte môžete priradiť aj emócie alebo pocity, napríklad že je pomalá, rýchla, horúca, studená, smutná alebo veselá.

Dôležité:

Stresujúce skúsenosti môžu spôsobiť, že deti sa vo svojom tele cítia nesvoje alebo uväznené. Okrem toho pre ne môže byť ťažké interagovať s ľuďmi a so svojím prostredím.

Potrebný materiál:
lopta alebo látková bábka, priestor, kde si skupina sadne

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

2.10

Vrecko tajomstiev

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Pri tejto aktivite deti rozlišujú a spoznávajú nové slová a pojmy, učia sa ich naspamäť a začleňujú si ich do aktívnej slovnej zásoby.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
jazykový a sociálno-emocionálny	30 – 40 min

Pokyny k aktivite

- Obrázky vložte do vrecka a každému dieťaťu dajte jeden predmet. Z vrecka vyberte jeden obrázok a povedzte, ako sa volá: Mám koňa. Kto má koňa?
- Dieťa, ktoré má podobný predmet, ho zodvihne a zopakuje spolu s vami: Mám koňa. Obrázok aj predmet položte na zem tak, aby ich každý videl. Deti môžu zaspievať pesničku o koni.
- Keď už ste prešli všetky obrázky a predmety a zaspievali pesničky súvisiace s obrázkom, deti vám ich môžu pomôcť vložiť späť do vrecka a pritom, ako ich vkladajú, každý predmet pomenujú.
- Ak deti už tieto slová poznajú, môžete ich poprosiť, aby predmety vkladali do vrecka takto: Anna zoberie loptu, Osian môže zobrať koňa atď.
- Počas tejto aktivity by ste mali rozprávať o jednotlivých predmetoch, všímať si záujmy detí, dopĺňať ich vety, opakovať slová a používať ich v konverzácii. Keď ich opravujete, nehovorte „nesprávne“ – stačí zopakovať správne slovo.

Potrebný materiál:
súbor obrázkov, súbor podobných predmetov. V ideálnom prípade deti tieto predmety poznajú z riekaniek a piesní.

Zdroj: ISSA “Building bridges – bridging the gap: supporting wellbeing, learning, development and integration of young refugee and migrant children in Greece” Guidebook for kindergarten teachers working in refugee camps (2020)

2.11

Hra na povolania

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Hra na povolania rozvíja detskú tvorivosť, jazykové zručnosti, sebavedomie, ako aj emocionálne a sociálne zručnosti.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a jazykový	30 – 40 min

Hrať sa znamená učiť sa.

Aby sa dieťa pri hre učilo, hra musí:

1. dieťa baviť;
2 dávať zmysel tomu, čo deti robia;
3. podporovať úplné pohrúženie sa do aktivity;
4. spočívať v skúšaní možností, experimentovaní a testovaní hypotéz;
5. zahŕňať sociálnu interakciu, podporovať porozumenie vo vzťahu k ostatným a komunikáciu.

Pokyny k aktivite

- Deti sa hrajú napríklad na predavača v potravinách, veterinára, učiteľa atď.
- Ak chcete deti motivovať, dajte im materiál, ktorý môžu použiť pri hre. Hrajte sa spolu s nimi aj vy.

Potrebný materiál:
Nie je potrebný žiadny materiál.

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

2.12

Hádaj, čo vidím

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Táto aktivita upevňuje vzťahy medzi deťmi a rozvíja ich jazykové zručnosti.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a jazykový	20 min

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, že teraz si zahráte hru „Hádaj, čo vidím“. Osoba, ktorá je pozorovateľom, si vyberie predmet a ostatní ho musia uhádnuť. Pozorovateľ im môže napovedať.
- Vyberte si predmet v miestnosti a zamyslite sa nad pár jeho vlastnosťami. Vyberte si prvú nápovedu, ktorú deťom dáte, napríklad farbu, výšku, štruktúru, prvé písmeno, materiál atď.
- Dajte deťom nápovedu a nechajte ich, aby hádali, čo vidíte. Môžete začať tak, že poviete „Hádaj, čo vidím! Vidím...“ a dáte im nápovedu.
- V prípade potreby im dajte ďalšiu nápovedu.
- Ak deti uhádnu, stanú sa pozorovateľmi ony.

Potrebný materiál:
Nie je potrebný žiadny materiál.

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

2.13

Zábava s bublifukom

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Cieľom tejto aktivity je podnecovať pozitívne interakcie, spoluprácu a tímovú prácu a rozvíjať zručnosti motoriky.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, jazykový a fyzický	15 min

Príprava

Zvoľte dostatočne veľký priestor na to, aby sa deti mohli voľne pohybovať a robiť bubliny. Aktivitu je vhodné robiť vonku.

Pokyny k aktivite

- Dospelí a deti môžu vytvoriť dvojice.
- Povedzte dospelým, aby robili bubliny, zatiaľ čo sa deti budú snažiť chytiť ich.
- Dospelý a dieťa si vo dvojici vymenia úlohy, pričom deti robia bubliny, zatiaľ čo dospelí účastníci ich sledujú a snažia sa bubliny praskať.

Kľúčové úvahy a konverzačné otázky:

Pomôžeš ..... chytať bubliny?

Ukážeš ..... ako robiť bubliny?

Potrebný materiál:
bublifuk

Generations United (GU) "Tried and True: A guide to Successful Intergenerational Activities at Shared Site Programs" (2006)

2.14

Malí pomocníci

VEKOVÁ KATEGÓRIA 2 (4 – 5 rokov)

Cieľom tejto aktivity je, aby deti nadobudli pocit príslušnosti, zvyšovali si sebavedomie a autonómnosť a nadobudli pocit spoločnej zodpovednosti za hračkárnicu.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a jazykový	20 min

Pokyny k aktivite

- Vymenujte rôzne úlohy, ktoré možno robiť v hračkárnici. Napríklad: upratať hračky, poliať kvety, uvítať nových účastníkov prichádzajúcich do hračkárnice, vyniesť odpadky atď.
- Tieto úlohy zapíšte na drevenú paličku alebo hárok papiera.Vložte ich všetky do sklenej nádoby.
- Ráno deti v hračkárnici vyzvite, aby si z nádoby vybrali paličku.
- Za túto úlohu alebo činnosť budú počas svojho pobytu v hračkárnici zodpovedné.
- Uistite sa, že každé dieťa pochválite a dáte mu príležitosť prispieť k hračkárnici.

Poznámka:
Úlohy by sa nikdy nemali dávať za trest. Naopak – udelená zodpovednosť za danú úlohu má byť zábavnou aktivitou, pri ktorej by sa deti mali cítiť dôležito.

Potrebný materiál:
drevené paličky alebo papieriky, sklená nádoba

3.1

Umenie z prírody

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Pri tejto aktivite si deti rozvíjajú jemné motorické zručnosti, tvorivosť, emocionálne prejavy, ako aj spojenie s prírodou.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a fyzický	30 – 40 min

Pokyny k aktivite

- Zoberte deti von a pohľadajte rôzne veci, ktoré môžete nazbierať. Môžu to byť konáriky, listy či suché kvety. Nabádajte ich, aby hľadali nezvyčajné veci, z ktorých budú robiť umelecké diela, ako sú kamienky alebo dlhé konáre.

- Keď už ste nazbierali všetko potrebné, položte tieto veci pred dieťa a opýtajte sa ho, čo chce vyrobiť. Ak pracujete so skupinou detí, môžu dať dokopy všetko, čo nazbierali, a spolu niečo vyrobiť ako skupina, alebo môžu pracovať na individuálnych projektoch. Deti môžu napríklad nazbierané predmety naskladať na seba a vytvoriť tak sochu alebo vyrobiť koláž z listov. Inšpirujte ich nápadmi, no nechajte ich, aby sa samy rozhodli.

- Túto aktivitu môžete robiť podľa ročných období a využiť ako príležitosť na diskusiu o zmenách, ktoré so sebou prinášajú ročné obdobia, o tom, čo vonku v rôznych obdobiach nájdeme atď.

Potrebný materiál:
konáriky, listy, suché kvety atď.

Zdroj: ICDI "Making the first 1000 days count! Home visiting toolkit. Resources to support parents to provide rich, safe and nurturing environment for children under 4" (2020)

3.2

Kreslenie s referenčnými obrázkami

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Táto aktivita je zameraná na zlepšovanie predstavivosti a schopnosti detí kresliť a vymaľovávať.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
fyzický, sociálno-emocionálny a kognitívny	40 – 50 min

Pokyny k aktivite

- Sadnite si v skupine a pred deti postavte knihu s tvrdými stranami alebo obrázky zo skladačky alebo puclí. Opýtajte sa detí, čo v knihe alebo na obrázkoch zo skladačky alebo z puclí vidia.
- Vyzvite ich, aby obrázok podrobne opísali. Povedzte im, aby vymysleli príbeh o obrázkoch.
- Následne im povedzte, aby tento príbeh nakreslili voskovkami na papier.

Potrebný materiál:
kniha s tvrdými stranami, kúsky skladačky alebo pucle, papier, voskovky

Zdroj:The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

3.3

Kruh z našich rúk

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Táto aktivita je zameraná na podporu a rozvíjanie pocitu bezpečia a príslušnosti ku komunite u dieťaťa.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a fyzický	30 – 50 min

Príprava

Na hárok papiera obkreslite svoju ruku a obrys vystrihnite. Vznikne tak papierová ruka v životnej veľkosti. Vystrihnite ruku pre každého účastníka.

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, aby si sadli do kruhu na zem, a sadnite si medzi ne aj vy. Povedzte, že viete, že prežili náročné, hrozivé a mätúce udalosti a že zažívajú veľa životných zmien. Vysvetlite im, že sa nachádzajú v bezpečnom priestore.
- Každému dieťaťu a opatrovníkovi (vrátane vás) dajte papierovú ruku. Vyzvite ich, aby ruky ozdobili. Dajte skupine približne 30 minút na to, aby ruky dokončila.
- Keď už sú hotové, znovu si sadnite do kruhu. Povedzte nahlas svoje meno, pričom svoju ozdobenú ruku položte na zem pred seba do stredu kruhu. Povedzte dieťaťu vedľa vás, aby sa predstavilo slovami „Volám sa...“, pričom svoju ozdobenú ruku položí vedľa vašej. Vystriedajte sa v kruhu, až kým sa každé dieťa a každý opatrovník nepredstaví a nepridá svoju papierovú ruku do kruhu z rúk, ktorý vznikol. Keď už sa každý predstavil, mali by ste mať pred sebou kruh vytvorený zo spojených papierových rúk.

Potrebný materiál:
papier na kreslenie, voskovky, farbičky, nožnice, lepidlo, lepiaca páska

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

3.4

Krabička na obavy

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Cieľom tejto aktivity je pomôcť deťom formulovať, čo ich trápi, pričom im zároveň pomáha zapamätať si, čo majú robiť, aby sa cítili lepšie.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny	40 min

Príprava

- Farebný papier nastrihajte na menšie kúsky.
- Nenúťte účastníkov, aby o svojich obavách hovorili ostatným deťom. Stačí, že nakreslia svoje obavy a riešenia a vložia ich do krabičky.

Pokyny k aktivite

- Začnite s deťmi diskusiu o rozprávaní sa o tom, čo im robí starosti. Konverzáciu môžete začať tak, že ako príklad uvediete menej závažnú obavu, napríklad meškanie do školy. Vyzvite skupinu, aby premýšľala nad riešeniami tohto jednoduchého problému. Povedzte deťom, aby problém nakreslili na jednu stranu papiera a riešenie na druhú stranu. Predtým než každé dieťa vloží svoju obavu do krabičky, diskutujte o jeho obave a riešení v skupine.
- Vysvetlite, že: Niektoré obavy sú väčšie než iné a ich riešenie nie je ľahké, no ak obavu vložia do krabičky, zbavia sa jej, lebo krabička sa o ňu postará.
- Vezmite krabičku a pritom, ako vkladáte papier s obavou do krabičky, vysvetlite skupine, že obava už je spolu s riešením bezpečne odložená v krabičke na obavy.

Potrebný materiál:
papier formátu A4, nožnice, perá, ceruzky, uzatvárateľná nádoba

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

3.5

Tajná kresba

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Cieľom tejto aktivity je, aby si deti zvyšovali sebavedomie a autonómnosť a rozvíjali si vzájomnú empatiu.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a fyzický	15 min

Pokyny k aktivite

- Rozdajte deťom hárok papiera.
- Každému dieťaťu potajomky priraďte iné dieťa v triede.
- Povedzte deťom, aby potajomky toto dieťa nakreslili. Dajte im na kreslenie dostatok času a čo najviac materiálov.
- Keď skončia, dajte im priestor, aby ostatným ukázali svoje kresby a nechali ostatných hádať, ktoré dieťa je na obrázku. Kladťe im tieto otázky: Čo ťa na tejto osobe zaujalo? Čo si sa o tejto osobe dozvedel/a? Opýtajte sa aj osoby na obrázku, čo si o kresbe myslí. Myslíš si, že si dobre znázornený/á?

Kladťe im tieto otázky:

- Čo ťa na tejto osobe zaujalo? Čo si sa o tejto osobe dozvedel/a?
- Opýtajte sa aj osoby na obrázku, čo si o kresbe myslí:
- Myslíš si, že si dobre znázornený/á?

Potrebný materiál:
farebný papier, perá, ozdoby na papier, lepidlo

3.6

Silná reťaz

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Cieľom tejto aktivity je, aby deti a rodiny nadobudli pocit príslušnosti ku komunite a zvyšovali si sebavedomie.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, kognitívny a jazykový	20 min

Pokyny k aktivite

- Vezmite hárok papiera, rozdeľte ho na 6 častí a každý hárok nastrihajte na 6 pásov.
- Povedzte účastníkom, že každý z nás má svoje silné stránky.
- Vyzvite ich, aby popremýšľali nad jednou svojou silnou stránkou (napríklad zvedavosť, umelecké zručnosti, odolnosť, športové zručnosti atď.).
- Povedzte účastníkom, aby si ju zapísali na papier a papier ozdobili podľa svojich predstáv. Dajte im k dispozícii čo najviac materiálov.
- Povedzte účastníkom, že hoci má každý z nás svoje silné stránky, najsilnejší sme všetci spolu. Preto vyrobíme reťaz zo svojich papierikov a zavesíme ich na stenu hračkárnice.
- Vyzvite účastníkov, aby zo svojho pásu papiera urobili krúžok. Tieto krúžky zlepíte do veľkej reťaze.
- Povedzte účastníkom, aby svoj krúžok prilepili k reťazi a povedali pritom silnú stránku, ktorú napísali.

Potrebný materiál:
farebný papier, perá, ozdoby na papier, lepidlo

3.7

Môj láskavý kamarát

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Cieľom tejto aktivity je, aby deti nadobudli pocit príslušnosti, zvyšovali si sebavedomie a autonómnosť a rozvíjali si empatiu voči jeden druhému.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny a fyzický	15 min

Pokyny k aktivite

- Hra Láskavý kamarát spočíva v tom, že účastník dá darček náhodne zvolenej osobe a na oplátku dostane darček od niekoho, ale nevie vopred koho. Ak chcete, aby bola hra ešte zábavnejšia, je dôležité zachovať tajomstvo.
- Na hárok papiera napíšte mená detí, ktoré sa do hry zapoja, a povystrihujte ich.
- Papieriky zložte napoly alebo ich pokrčte a vložte do nádoby, pohára, vrecka či krabičky. Vezmite papierik (každý účastník), na ktorom nájdete meno osoby, ktorej musíte dať darček. Ak si náhodou vyberiete svoje vlastné meno, papierik vráťte do nádoby a vyberte si iný.
- Dajte deťom čas vyrobiť darček pre svojho láskavého kamaráta. Môže byť vyrobený z čohokoľvek.
- Popremýšľajte nad materiálmi, ktoré deti majú k dispozícii v hračkárniciach alebo vonku. Nechajte ich, aby zapojili svoju predstavivosť.
- Na konci aktivity (alebo dňa) povedzte deťom, aby si vymenili darčeky so svojimi tajnými kamarátmi.

Potrebný materiál:
biely alebo farebný papier na kreslenie formátu A3 alebo A4, voskovky, farbičky

3.8

Voľná kresba

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, fyzický a kognitívny	40 min

Cieľom tejto aktivity je dať deťom priestor a čas na to, aby slobodne a spontánne dali najavo svoje myšlienky, emócie, nápady, príbehy, obavy, zážitky, strach či sny.

Pokyny k aktivite

- Rozdajte deťom papier a materiál na kreslenie. Deti môžu sedieť v kruhu na zemi, sedieť za stolom alebo si nájsť miesto v miestnosti alebo triede, kam si sadnú a kde budú kresliť.
- Vysvetlite deťom, že môžu nakresliť, čo len chcú. Povedzte im, aby najbližších 20 – 40 minút kreslili, čokoľvek im napadne.
- Vysvetlite im, že neexistujú správne ani nesprávne veci či spôsoby kreslenia a že teraz majú priestor na to, aby voľne kreslili to, čo im robí radosť.
- Keď deti skončia, položte kresby do kruhu na zem alebo ich zaveste na stenu a povedzte deťom, aby sa prešli po triede a pozreli si kresby svojich spolužiakov.
- Začnite tak, že sa opýtate, či by niekto chcel predstaviť svoju kresbu. Ak deti nakreslia obrazy núdzovej situácie alebo konfliktu, využite to ako príležitosť na diskusiu o obavách, neistote či otázkach, ktoré si deti môžu klásť v súvislosti so stresujúcou udalosťou.
- Diskusie vždy ukončite tak, že sa vrátite k pozitívnym stránkam (napríklad že už sú v bezpečí, že tieto ťažkosti prekonali a teraz majú nových kamarátov).

Potrebný materiál:
biely alebo farebný papier na kreslenie formátu A3 alebo A4, voskovky, farbičky

Zdroj: The UNICEF Education in Emergencies (EiE) Handbook, UNICEF Early Childhood Development Kit Guidance (2013)

3.9

Poskladajme príbeh

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Cieľom tejto aktivity je, aby deti nadobudli pocit príslušnosti k skupine, a rozvíjali si predstavivosť a pozitívne interakcie medzi sebou.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, jazykový a kognitívny	15 min

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, aby si sadli do kruhu.
- Dajte im hárok papiera.
- Vysvetlite deťom, že teraz spoločne na papier napíšete príbeh.
- Povedzte každému dieťaťu, aby napísalo jednu vetu.
- Papier zložte tak, aby bolo vidno len posledné slovo z vašej vety.
- Papier posuňte účastníkovi vedľa seba, ktorý bude pokračovať v príbehu.
- Pokračujte, až kým hárok papiera nebude zapísaný.
- Hárok papiera následne rozložte a prečítajte príbeh.

Potrebný materiál:
pero a papier

3.10

Skupinová kresba

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Cieľom tejto aktivity je, aby deti nadobudli pocit príslušnosti, spoločne rozvíjali svoje nápady a rozvíjali si empatiu voči jeden druhému.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, jazykový a fyzický	30 min

Pokyny k aktivite

- Povedzte deťom, aby si sadli do kruhu. Dajte im hárok papiera.
- Vysvetlite deťom, že teraz spoločne niekoho nakreslíte. Môže to byť napríklad osoba alebo zviera.
- Nechajte deti, aby nakreslili hlavu. Papier zložte tak, aby bolo vidno len krk.
- Povedzte deťom, aby papier dali osobe po pravej ruke a vzali si kresbu od osoby po ľavej ruke.
- Nechajte deti, aby nakreslili hruď.
- Papier zložte tak, aby bolo vidno len driek.
- Povedzte deťom, aby papier dali osobe po pravej ruke a vzali si kresbu od osoby po ľavej ruke.
- Nechajte deti, aby nakreslili nohy. Papier zložte tak, aby bolo vidno len členky.
- Povedzte deťom, aby papier dali osobe po pravej ruke a vzali si kresbu od osoby po ľavej ruke.
- Nechajte deti, aby nakreslili chodidlá. Hárok papiera následne rozložte a ukážte skupinovú kresbu.

Potrebný materiál:
papier, perá a ceruzky

3.11

Honba za pokladom

VEKOVÁ KATEGÓRIA 3 (6 – 8 rokov)

Cieľom tejto aktivity je podnecovať pozitívne interakcie a komunikáciu, jazykový rozvoj, tvorivosť a reflexiu.

OBLASŤ VÝVOJA	TRVANIE
sociálno-emocionálny, jazykový a kognitívny	30 min

Pokyny k aktivite

- Zvoľte dostatočne veľký priestor na to, aby sa deti mohli voľne pohybovať. Aktivitu je vhodné robiť vonku.
- Dajte dvojici (zloženej z dvoch detí alebo dieťaťa a dospelého) mapu priestoru.
- Povedzte im, aby spoločne hľadali skryté predmety.

Potrebný materiál:
predmety skryté v miestnosti, mapa priestoru a nápovedy k ceste k „pokladu“

Generations United (GU) "Tried and True: A guide to Successful Intergenerational Activities at Shared Site Programs" (2006)

ĎALŠIE ZDROJE

V nasledujúcich dokumentoch a na nasledujúcich webových sídlach nájdete ďalšie aktivity a zdroje, ktoré možno použiť v neformálnom vzdelávaní pre deti utečencov a vysídlené deti, zamerané na ďalšiu podporu ich rozvoja a sociálneho začlenenia v hosťujúcich komunitách.

- Karty s aktivitami s názvom *Poďme sa hrať! – aktivity zamerané na zotavenie a učenie sa hravou formou*, ktoré vypracovala organizácia ISSA (2022), k dispozícii v angličtine a slovenčine.

- Súbor nástrojov pre zariadenia starostlivosti o deti s názvom *Young refugee children in Greek early childhood Day care centers*, ktorý vypracovala organizácia ISSA (2022). K dispozícii na tomto odkaze. Karty s aktivitami z tohto súboru nástrojov sú k dispozícii na tomto odkaze.

- V článku s názvom *What you can do to support refugee children in early education* nájdete praktické tipy, ako uvítať deti a rodiny utečencov a ponúknuť im čo najlepšiu starostlivosť a vzdelanie. K dispozícii na tomto odkaze.

- Knižnica Early Years Clip Library pomáha odborníkom z praxe porozumieť teórii v praxi pomocou krátkych videoklipov o rôznych druhoch hry, prostredia a materiálov, výučby a podpory atď.